

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
Биро за правол на образованиевното
СКОПЈЕ

Примено:	22.09.2011		
Орг. единица:	Број:	Трило:	Вредност:
07	3601/4		

Архивски бр.:	0906
Локална единица:	Трило
22.09.11. <i>[Signature]</i>	

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија“ бр. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10 и 51/11) и член 30 од Законот за основно образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 103/08, 33/10, 116/10, 156/10, 18/11 и 51/11), министерот за образование и наука ја утврди Наставната програма по **музички стимулации и ритмички вежби** за IV одделение на деветгодишното основно образование за учениците со оштетен слух.

АРХИВСКИ ПРИМЕРОК

**АДАПТИРАНА НАСТАВНА
ПРОГРАМА ЗА УЧЕНИЦИТЕ СО
ОШТЕТЕН СЛУХ**

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
БИРО ЗА РАЗВОЈ НА ОБРАЗОВАНИЕТО**

МУЗИЧКИ СТИМУЛАЦИИ И РИТМИЧКИ ВЕЖБИ

IV
ОПШТИНЕ

**ДЕВЕТГОДИШНО
ОСНОВНО ОБРАЗОВАНИЕ**

Скопје, 2011

1. ВОВЕД

Музиката е исклучително важен дел на човековата култура и живот и таа треба да има свое значајно место во воспитанието и образованието. Целта на наставата по музичко образование за учениците со оштетен слух е да ја засакаат музиката, кај нив да се вроди желба за пасивно занимавање со неа: да распознаваат одреден ритам, да ги чувствуваат музичките вибрации од ударните инструменти, а оние ученици кои имаат извесни остатоци на слух или користат кохлеарен имплант (во зависност од индивидуални можности и способности) да ја засакаат музиката и да ги развијат своите музички способности.

Музичкото образование, како задолжителен предмет за учениците од I до IX одделение треба да го оспособи ученикот да стане активен корисник и чинител на музичката култура, како во училиштето, така и во секојдневниот живот.

Предметот музичко образование во наставниот план е застапен со по 2 часа неделно, односно 72 часа годишно

Заедно со ликовното образование и другите содржини присутни во одредени предмети, музичкото образование треба да влијае врз облагородување на учениците, развојот на нивните естетски чувства, способноста за разбирање и доживување на музичката уметност, за да им се овозможи постепено да се вклучуваат и да учествуваат во музичкиот живот во својата околина.

Изучувањето на музиката, од најраните години во развојот на детето, е идеално за комплексното делување врз детската личност, за силно поттикнување на позитивните емоции, креативноста, самостојноста, тимската работа и одговорноста. Музичкото образование треба да даде значаен придонес во развојот на ученикот, во стекнувањето на култура на однесувањето, како и во поттикнување на музичкото изразување.

2. ЦЕЛИ ЗА РАЗВОЈНИОТ ОД IV ДО VI ОДДЕЛЕНИЕ

Ученикот/ученичката:

- да ги спознава основните музичко-изведувачки активности (пеене, свирење на детски музички инструменти, музичко ритмички активности) како и слушањето музика (за учениците со поголеми остатоци на слух);
- да ужива во убавината на музиката;
- да ги развива музичките способности;
- да се изразува со користење на јазик за перципираната музика;
- да ги открива своите музички претпочитувања и претпочитувања на другите;
- да ги почитува своите претпочитувања и претпочитувањата на другите;
- да се запознае со сложени музички дела од различни стилови и жанрови, како и со примери од народното музичко творештво;
- да го усвојува нотното писмо (учениците со практична глувост само по визуелен пат, а учениците со остатоци на слух и аудитивно, во рамките на индивидуалните можности);
- да ги усвојува музичко-теориските поими и со тоа да го зголеми вокабуларот од областа на музичкото образование;
- да стекне позитивен став за народно творештво и народното музичко творештво;
- да ги знае основните елементи и карактеристики на народното творештво и народното музичко творештво;
- одговорно да ги извршува задачите;
- да покажува смисла и желба за тимско работење;
- да покажува толеранција;
- да покажува подготвеност да му помогне на другит;
- да ја користи информативната компјутерска технологија во музичкото изразување.

3. ЦЕЛИ НА НАСТАВАТА ВО IV ОДДЕЛЕНИЕ

Ученикот/ученичката:

- да применува правилна вокална интерпретација;
- да го развива опсегот на гласот;
- да пее песни со разновидна мелодиска линија, различни по карактер и содржина;
- да развива навики за активно слушање музика;
- да препознава и именува основни видови на темпо;
- да препознава и именува основни видови на динамика;
- да ги усвојува елементите на ногното писмо;
- да се оспособува за пеење и свирење;
- да се воведува во музичката граматика;
- да се поттикнува за позитивен став за народното творештво и народното музичко творештво;
- да се воведува во спознавањето на основните елементи и карактеристики на народното творештво и народното музичко творештво;
- да се поттикнува за сопствено музичко изразување.

4. КОНКРЕТНИ ЦЕЛИ

1. ПЕЕЊЕ И АРТИКУЛАЦИЈА (ориентационо 10 часа)			
Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ да применува правилен пејачки став; ➤ да се поттикнува правилно да го држи телото при артикулација; ➤ да развива дикција; ➤ да доживее и употреби двојна поделба на ударот во изговарање на бројалките; ➤ да го развива опсегот на гласот; ➤ да пее правилно песни различни по содржина и карактер; ➤ да се поттикнува да ги применува основните видови темпа (брзобавно) во пеењето; ➤ да се поттикнува за употреба на основните видовите динамика (силно- тивко) во пеењето; ➤ да го развива умеењето за пеење по ноти со тактирање; ➤ да се подготви за канонско пеење. 	<p>Правилен став при пеење.</p> <p>Пеење по слух: детски, уметнички, народни песни и песни, поврзани со државни и верски празници различни по содржина и карактер (опсег ц1 - ц2).</p> <p>Пеење по ноти: елементарни мелодиски вежби и песни (со употреба на тоновите до1- ла1 во траење на половини и четвртини ноти).</p> <p>Пеење мелодии на канони едногласно (подготовка за пеење на двогласни канони).</p>	<p>Пеење по слух</p> <p>Пеење по ноти</p> <p>Тактирање</p> <p>Парлаго (ритмичко читање со именување на тоновите).</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Вежби за правилно пеење, држење на телото и правилно дишење, вежби за артикулација; ○ изведба на бројалки со точен ритам и јасна дикција со примена на двојна поделба на удар (подготовка за зучување на осмина нота во В одд.) (пр.: познатата бројалка „Та-ра, та-ра, та-ра-на” да се изговара во побрзо темпо плескање на рацете на секои два слога); ○ пеење песни (со знаковен јазик) различни по содржина и карактер според постапката на учење песна по слух (пр.: учење на песни за годишните времиња, детски песни, народни песни и др. со опсег ц1- ц2); ○ пеење по слух на кратки мелодиски мотиви со употреба на тоновите од до1- ла1; ○ тактирање елементарни вежби и песни по ноти со тактирање според постапката на учење песна по ноти (читање и дискусија на знаковен јазик за литературниот текст; појаснување на нотниот текст-нотни вредности, траења, др. знаци; читање парлаго на нотниот текст со тактирање; ○ пеење песни по желба или пеење на песни во корелација со тоа што се учи, пр. по предметите македонски или запознавање на природата и општеството, или во корелација со временскиот период; ○ разговор со учениците за тоа кои им се омилен пејачи/ки, омилените песни и зошто.

2. МУЗИЧКАТА ПИСМЕНОСТ (ориентационо 25 часа)

Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ да ги препознава и применува знаците на нотното писмо: петтолиније, виолински клуч, нота; ➤ да ги препознава и применува тоновите ла1, ре1, до1 и фа1 на петтолиније; 	<p>Елементи на нотното писмо: нота, петтолиније, виолински клуч (повторување); положбата на тоновите сол1 и ми1 на петтолиније на петтолиније (повторување); поставување на тоновите: ла1, ре1, до1и фа1 на петтолиније;</p> <p>Темпо (како стручен израз); динамика (како стручен израз); четвртина и половина нота;</p>	<p>Положбата на тоновите сол1 и ми1 на петтолиније (ноти) Повторување положбата на тоновите на петтолиније (ноти): - ла1 - ре1 - до1 - фа1</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Примена на елементи на нотното писмо: нота, петтолиније, виолински клуч преку ритмички вежби (изговарање парлагото, свирење на ДМИ -ритмички) и вежби за запишување; вежби за визуелно препознавање на тоновите; ○ пеење и свирење по ноти на мелодиски вежби; воочување на тоновите: ла1, ре1, до1 и фа1 на петтолиније; ○ вежби за запишување на тоновите ла1, ре1, до1и фа1 на петтолиније; ○ вежби за визуелно препознавање на тоновите ла1, ре1, до1 и фа1 на петтолиније; ○ пеење и свирење по ноти на мелодиски вежби со тоновите ла1, ре1, до1и фа1; ○ препознавање и воочување на основните видови темпо/динамика (брзо - бавно) преку пеење, слушање музика, свирење на ДМИ (пр.: Изучената песна или бројалка се пее одреува видот на темпо/динамика и се дискутира кое темпо/динамика е соодветно на дадената песна (бројалка); вежби за запишување четвртина и половина нота и пауза; ○ вежби за визуелно препознавање четвртина и половина нота и пауза; ○ парлаго изговарање и свирење на ритмички вежби со четвртина и половина нота и пауза; ○ пеење и свирење на мелодиски вежби со четвртина и половина нота и пауза; ○ вежби за визуелно препознавање на знакот за продолжување - корона; ○ вежби за запишување на знакот за продолжување - корона;
<ul style="list-style-type: none"> ➤ да го препознава изразот темпо за соодветната музичка карактеристика; ➤ да го препознава изразот динамика за соодветната музичка карактеристика; 	<p>Знак за продолжување на нотна вредност - корона;</p>	<p>Темпо и динамика (поймите се воведуваат како стручни израз наместо брзина и како подготовка за разработка на поимот во В-одд.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ вежби за запишување четвртина и половина нота и пауза; ○ вежби за визуелно препознавање четвртина и половина нота и пауза; ○ парлаго изговарање и свирење на ритмички вежби со четвртина и половина нота и пауза; ○ пеење и свирење на мелодиски вежби со четвртина и половина нота и пауза; ○ вежби за визуелно препознавање на знакот за продолжување - корона; ○ вежби за запишување на знакот за продолжување - корона;
<ul style="list-style-type: none"> ➤ да препознава четвртина и половина нота; 	<p>Знак за продолжување на нотна вредност - корона;</p>	<p>Траење - четвртина нота - половина нота - четвртина пауза - половина пауза</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ вежби за запишување на знакот за продолжување - корона;

<p>➤ да препознава четвртина и половина пауза;</p> <p>➤ да го препознава и применува знакот за продолжување на нотна вредност - корона;</p> <p>➤ да препознава и применува знаци за повторување и прима и секунда волта.</p>	<p>Знаци за повторување на прима и секунда волта.</p>	<p>Корона</p> <p>Волта</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ парлато изговарање и свирење на ритмички вежби со знакот за продолжување - корона; ○ пеење и свирење на мелодиски вежби со знакот за продолжување - корона; ○ вежби за визуелно препознавање на знаците за повторување и прима и секунда волта; ○ вежби за запишување знаци за повторување и прима и секунда волта; ○ парлато изговарање и свирење на ритмички вежби со знаците за повторување и прима и секунда волта; ○ пеење и свирење на мелодиски вежби со знаците за повторување и прима и секунда волта.
--	---	----------------------------	---

3. СЛУШАЊЕ МУЗУКА (ориентационо 15 часа)			
Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ да се поттикнува за слушање на музичко дело (или заокружен фрагмент) внимателно, концентрирано, од почеток до крај; ➤ да развива способност за препознавање на начин на изведба; ➤ да дискутира за впечагоците од музиката; ➤ да го препознава визуелно и да го именува инструментот труба; ➤ да ја доживее звучноста на оркестар; ➤ да го препознава визуелно и да го именува инструменталниот состав оркестар; ➤ да го препознава слухово и да го именува инструменталниот состав оркестар. 	<p>Слушање на вокални, инструментални, Вокално инструментални музички дела од различни стилови и жанрови, различни по карактер и содржина</p> <p>Труба</p> <p>Оркестар</p>	<p>Инструментална музика</p> <p>Вокална музика</p> <p>Вокално-инструментална музика</p> <p>Темпо</p> <p>Динамика</p> <p>Карактер</p> <p>Инструмент труба</p> <p>Инструментален состав</p> <p>Оркестар</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Слушање на „Триумфален марш,, од операта „Аида,, на П. Верди и „Кинески танц,, од Балетот „Оревокршачка,, на П. Чајковски. (фрагмент); ○ кратка информација за композиторот и делото; ○ повеќекратно слушање со различни задачи (истата композиција може да се користи и за доживување и препознавање на инструментот); ○ слушање на „Растурена игра” од Г. Коларовски за детски хор (според горенаведената постапка); ○ слушање на вокални и вокално-инструментални музички дела по избор на наставникот (според горенаведената постапка); ○ доживување на звучност на дувачкиот инструмент труба преку слушање на „Наполитански танц“ од балетот „Лебедово езеро” на П. Чајковски; ○ откривање на името на инструментот, визуелно, тактилно и аудутивно запознавање на инструментот; ○ усвојување на поимот оркестар-инструментален состав од изведувачи на различни инструменти, посета на концерт на филхармонија; ○ разговор со учениците за тоа кој тип на музика најмногу им се допаѓа, им се дава да преслушаат повеќе мелодии на различни видови на музика, а потоа да одберат една која им оставила најголем впечаток и да објаснат зошто;

			<ul style="list-style-type: none"> ○ игри на препознавање на карактерот на музиката преку драматизирање (тага, радост, брзо, споро); ○ слушање и препознавање на песни и ора од различни етнички заедници и разговор за истите; ○ посета и учество на фолклорни изведби.
--	--	--	--

4. СВИРЕЊЕ НА ДЕТСКИ МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ (ориентационо 10 часа)

Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ правилно да свири на ДМИ (ритмички); ➤ да се воведе во техниката на свирење на блок флејта; ➤ правилно да го употребува прсторедот за тоновите до1 - ла1; ➤ да се оспособува за свирење на ДМИ по ноти индивидуално и во група (инструментален состав). 	<p>Свирење по ноти: ритмички вежби со четвртини и половини ноти и паузи (ритмички инструменти) Мелодиски вежби за Блок флејти (опсег од до1 - ла1) Едногласни мелодии (погодни за свирење-напамет на двогласни канони во В- одд.) Вежби со знак за продолжување на нотната вредност- корона Вежби со знаци за повторување и прима и секунда волта.</p>	<p>Блок флејта Прсторед Инструментален состав Ритмички вежби Мелодиски вежби Нотен текст</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Свирење со ритмички инструменти на вежби со четвртини и половини ноти и паузи (пр.: учениците ги препознаваат нотните вредности и паузите, го утврдуваат нивното траење, ја изговараат вежбата парлаго на слог „га”, ја свираат со броене на глас, ја свираат со броене на наставникот, ја свираат со броене во себе); ○ визуелно и слухово запознавање на блок флејта; ○ усвојување на техниката на свирење на Блок Флејта (правилно седење- стоење, дишење, држење на инструментот, прсторед); ○ свирење на едноставни вежби со примена на правилна техниката на свирење (опсег до1- ла1); ○ свирење на едноставни вежби со знак за продолжување на нотната вредност- корона; ○ свирење на едноставни вежби со знаци за повторување и прима и секунда волта; ○ свирење на едноставни партитури со ритмички и мелодиски инструменти (пр.: мелодија кај блок флејти и придружба со ритмичките инструменти); ○ наставникот прикажува повеќе едноставни инструменти и опишува како функционираат, а учениците тактилно и аудитивно се запознаваат со инструментот (наставникот по вербален пат нуди подетални описи). Учениците кои знаат да свираат може да ги претставаат своите инструменти и да отсвираат некоја композиција.

5. МУЗИЧКА ГРАМАТИКА (ориентационо 5 часа)

Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ да го доживеат мотивот преку поврзаноста на музиката со литературниот текст; ➤ да го усвојат поимот мотив преку споредба на литературниот текст со нотниот текст; ➤ да го препознаваат мотивот во песни и вежби; ➤ да ги воочуваат и претстават мотивите со различни симболи. 	<p align="center">Мотив</p>	<p align="center">Мотив</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Изразно читање на литературниот текст на песната „Зима,, со јасна дикција и динамичко нијансирање. Текст на песната: „Зима, зима, снегот снежи, студот стига, секој бега”. И активност: Секој ученик да изброи од колку збора е составена песничката (8 збора); ИИ активност: Наставникот го пее литературниот текст, а учениците треба да воочат мелодиско движење на зборовите во песната; ИИИ активност: Усвојување на мелодијата на песната со литературен текст (по слух); ИВ активност: Наставникот пее мотиви со именување на тоновите, а учениците повторуваат со зборови (воочување и поврзување на мотиви од тонови со мотиви од зборови); ○ По истага постапка може да се воочи мотивот во други песни, вежби преку свирење на ДМИ и др. ○ Поттикнување на детската фантазија и мотивирање за самостојно создавање на кратки музички секвенци. ○ Организирање натпревар во самото одделение за тоа кој ученик смислил најдобра кореографија.

6. НАРОДНО МУЗИЧКО ТВОРЕШТВО (ориентационо 7 часа)			
Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
<p>Ученикот/ученичкага:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ да го усвои поимот народно творештво; ➤ да ги именува елементите од народното творештво; ➤ да го усвои поимот народно музичко творештво; ➤ да ги именува елементите на народно музичко творештво; ➤ да се поттикнува за позитивен став кон народното творештво и кон народното музичко творештво. 	<p>Народно творештво (општи карактеристики т.е. разговор, гатанки, приказни, народна музика (песни, ора...)</p> <p>обичаи (Коледе, Велигден, Ѓурѓовден, Водици...) носии, кујна.</p> <p>Народно музичко творештво, народни песни, народни ора и народни инструменти.</p>	<p>Народно творештво</p> <p>Народно музичко творештво</p>	<p>○ Проектна активност- „Народно творештво (собирање на слики и текстови предмети и разни други материјали од различни извори: библиотеки, интернет и сл., како и со помош на наставникот, родителот).</p> <p>Поделба на учениците по групи и поделба на задачи:</p> <p>I - група има за задача да собира умотворби: гатанки, брзозборки, пословици, народни преданија и др.</p> <p>II-група има за задача да собира грнчарии: бардаче, стомна, вазни, тави, носии, везови и др.</p> <p>III-група има за задача да собира текстови од изворни народни песни од различни краишта на Македонија</p> <p>IV- група има за задача да собира текстови да добива сознанија од родителите, бабите и дедовците за обичаи од разни краеве на Македонија (Велигден, Коледе, свадба, Ѓурѓовден итн.) како и обичаи од останатите етнички заедници</p> <p>V-група има за задача да собира слики од народни инструменти.</p> <p>Заедничка презентација на сите активности со слушање соодветни народни песни и ора.</p>

4. ДИДАКТИЧКИ ПРЕПОРАКИ

Наставните содржини по предметот музичко образование во IV одделение во деветгодишното основно образование даваат можност да се реализираат интегрирано со содржините од други наставни програми. Исто така, се дава можност за внатрешно интегрирано планирање на сите теми во согласност на потребите на учениците и планираните активности.

При реализирање на содржините наставникот треба да го поттикнува и фали секое дете при музичкото изразување и не смее да се дозволи да се прави атмосфера на компетитивност меѓу учениците.

Одредени цели и активности (пеене, слушање на музика) се однесуваат на учениците со оштетен слух кои имаат одредени слушни остатоци. Кај овие ученици може да постојат реални очекувања за правилен пејачки став, распознавање на динамика, распознавање на различни музички инструменти и слично.

Кај учениците со практичен губиток на слух, очекувањата во однос на постигањата на учениците се поразлични. Тие треба да бидат насочени кон правилна артикулација, односно правилен изговор на гласовите, совладување на вежбите за ритам и темпо, запознавање со основите на музичката писменост, богатење на вокабуларот со нови термини од областа на музичкото образование. Потребна е индивидуална и индивидуализирана настава со учениците со оштетен слух по овој предмет.

Доколку учениците имаат одредени слушни остатоци и можат да ја совладаат вештината на свирење на музички инструменти, се препорачува тоа да се прави индивидуално, а не во група.

Во темата *Свирење на дейски музички инструменти*, освен единицата за свирење со блок флејта за учениците со остатоци на слух, исто така, се препорачува и употреба на ударни музички инструменти, за оние кои немаат остатоци на слух.

Годишен фонд на часови:

ТЕМИ	Број на часови
1. Пеење и артикулација	10
2. Музичка писменост	25
3. Слушање музика	15
4. Свирење на детски музички инструменти	10
5. Музичка грамагика	5
6. Народно музичко творештво	7
Вкупно:	72

Наставни средства

- ❖ аудио-визуелни средства (ТВ, ДВД-плеер, видеоплеер, компјутер);
- ❖ детски музички инструменти;
- ❖ дидактички средства и материјали;
- ❖ визуелни средства (слики, фотографи, апликации и сл.)
- ❖ Интернет, образовни софтвери.

5. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Во текот на наставата редовно се следат и вреднуваат постигањата на учениците, се прибираат показатели за нивните активности, мотивираноста за музичко изразување, ангажираноста на учениците, посветеноста во работата, како и тимската работа (формативно оценување). При следењето на постигањата на учениците, наставникот треба особено да внимава кон индивидуалниот пристап во постигањата на секој ученик/ученичка.

На крајот на годината учениците со оценуваат со бројчана оценка.

6. ПРОСТОРНИ УСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Програмата во однос на просторните услови за реализација се темели на Нормативот за простор за I, II, III, IV одделение и за наставните средства за IV одделение донесен од страна на министерот за образование и наука.

7. НОРМАТИВ ЗА НАСТАВЕН КАДАР

Наставата по музичко образование во четврто одделение може да ја изведува лице кое завршило:

- Филозофски факултет - Институт за дефектологија, дипломиран дефектолог;
- дефектолошки факултет согласно Законот за основно образование.

Изготвил: работна група,

координатор Марија Симонова, советник во Бирото за развој на образованието-Скопје

Одобрил: м-р Митко Чешларов, раководител на Сектор во Бирото за развој на образованието-Скопје

8. ПОТПИС И ДАТУМ НА ДОНЕСУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма по **музички стимулации и ритмички вежби** за четврто одделение на деветгодишното основно образование за учениците со оштетен слух, на предлог на Бирото за развој на образованието, ја утврди

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА

Бр. 11-4432/43

на ден ..... бр. 19.03 2011 год.

Скопје С К О П Ј Е

Министерр,

М-р Ванче Кратев

